

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefont 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDOSNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Vissza!

Irta: Szentiványi Árpád,

országgyűlési képviselő, a Kossuth-párt alelnöke.

Hetek óta hirdeti a kormány, hogy terveire és szándékaihoz képest ma következett el az a nap, amelyen a képviselőház megkezdi a véderőjavaslatok, illetőleg egyelőre csak az ujonclétszám fölemeléséről szóló javaslat tárgyalását. És ime azt láttuk, hogy bár a napirend kifogástalanul meg volt állapítva s a kormány által berendelt turnus is pontosan ott ült a helyén: elmúlt az ülés anélkül, hogy a katonai javaslatokról egyetlen szó is esett volna.

Ezen, a Kossuth-párt tegnapi határozata után, nincs csodálkozni való. Első jele volt a mai nap annak a harcnak, amelyet az ellenzék vállvetett erővel fog végig harcolni a nemzeti aspirációkat sutba lövő, szervilizmusban fogant javaslatok ellen, amely harcot a Kossuth-párt tegnap már megüzente a kormánynak s amely harchoz a Justh-párt ma lelkes elszántsággal csatlakozott.

Az ellenzék soraival szemben nem állhat meg a kormány, amely valótlanul állít akkor, amikor arra hivatkozik, hogy a nemzeti akarat a véderőreform mellett nyilatkozott meg. Valahányszor alkalmunk volt eleddig megismerni a nemzetnek a katonai kérdésben elfoglalt álláspontját, ez az álláspont mindig az ellenzék ide vonatkozó elvi programjának adott igazat. Most is, mert csak az ellenzék foglalta bele programjába a katonai kérdést s kérte választói vótumát véleményének és magatartásának erősítésére.

A kormány és a többség ezt nem tette meg. A kormány és a többség egyetlen tanja sem állíthatja jóhiszemű és az igazságnak megfelelő módon azt, hogy a választást megelőzően programot vallott volna a katonai téren. Csak halvány utalások estek a kilences bizottság által összeállított pontozatokra s a véderő várható követeléseire, de kizárólag a kormányelnök részéről és egyetlen alkalommal. Arra azonban, hogy ugy az áldozatok, mint az eredmények oldalán még a mainál is rosszabb állapotot iktasson törvénybe a kormány a többség erejénél fogva, erre nem kért, nem kapott és nem is kaphatott felhatalmazást a nemzettől sem Khuen, sem kormánya, sem majoritása.

Katonai téren először mindent kicsikartak az országtól pénzben, amit csak lehetett. Számozatlan milliókat közös című, osztrák szellemű militáris célokra. És közben ígértettek mindenfélét, ez volt az általános katonai programjuk. Aztán megkapták a milliókat s a sok ígélet helyére becsempésztek négy javaslatot. Ezek közül az a kettő, amely a honvédségre vonatkozik: jelentéktelen. A másik kettő pedig, az ujonclétszám fölemeléséről és a katonai

bünvádi perrendtartásról szóló: veszedelmes, jogainkat és alkotmányunkat sértő, céljainkat keresztvező, reményeinket meghiusító. Ez volt a részletes katonai programjuk.

És most azzal akarnak megpróbálkozni, hogy ezeket a javaslatokat, vagy legalább is azt, amely odafenn a legfontosabb, a létszámemelést, a kánikula segítségével beleerőszakolják a magyar törvénytárba. Ők, akik kigyót-békat kiáltanak már előzetesen a technikai harc elé, azzal kezdik katonai tevékenységüket, hogy nyár derekán, pihenés idején, rekkenő melegben adnak a parlament elé egy olyan javaslatot, amely békében is hónapokra venné igénybe a népképviselő munkásságát. Mi ez, ha nem technikázás?

A kormány technikázása azonban nem fog sikerülni. Meg kell történnie és meg is fog történni az ellenzéki csatasorok tömör ellenállásán, amelyet nem fog gyöngíteni a meleg, nem fog megosztani vetélkedés és szétugratni csábító ígértetés. Helyén fog állani mindenki, tudni fogja feladatát mindenki és teljesíteni fogja kötelességét mindenki becsületesen és lelkiismeretesen, amint azt választóinak tett fogadalma, nemzete iránti szeretete és aggodalma, valamint férfias önérzete egyaránt parancsolják.

Az egyetlen, amit még Khuen megtehet, az, hogy idején, a kudarc nyilvánossága és csufúsága előtt, visszavonja a javaslatokat. Minél előbb. Ez a legjobb és az egyedüli, amit önmagára, magas megbízóira s az országra nézve egyáltalán kimódolhat. Minden egyéb igyekezete káros, fölösleges és veszedelmes. És minden egyéb próbálkozásával szemben fogja találni az ellenzékét, amely végre akár őt, akár utódát kényszeríteni fogja arra, amit a maga jószántából megtenni nem akar. Mert ebből a katonai programból nem lesz és nem lehet törvény!

— **Magánfelek nem felelősek.** Jó lesz ezentúl nagyobb figyelmet fordítani az egyes községi képviselőtestületi tagoknak a községek vagyoni ügyében hozandó határozatokra, mert e határozatok a vármegye törvényhatósági bizottsági ülésén teljes befejezést nyernek és így további felelősségről szó sem lehet. Egy konkrét esetről kifolyólag ugyanis a belügyminiszter elvi határozatban kimondta, hogy ha valamely község képviselőtestülete a község vagyoni ügyében határozatot hozott és ezt a határozatot a megye, mint ellenőrző törvényhatóság jóváhagyja, magánfelek ez ellen nem felelősek. A községi képviselőtestületek határozatait ellen ugyanis kihirdetett záros határidőn belül fel lehet szólalni. Ennek az időnek elmúltával, mikor már a törvényhatóság is jóváhagyja a határozatot, az magánfelek által meg nem apellálható.

— **A kecskeméti földrengés** által okozott kár meghaladja a 10 milliót. A király 100 ezer koronát, a képviselők pedig egy napra járó napidíjakat adományozták a károsultaknak.

A polgári kör évi közgyűlése.

A székelyudvarhelyi polgári önképző- és segélyező-egyesület mult vasárnap nagy érdeklődés között tartotta évi rendes közgyűlését saját helyiségében.

A közgyűlést Bartók István lakatosmester alelnök nyitotta meg és vezette. Beszédében örömmel jelezte, hogy a körnek lépésről-lépésre való fejlődését mi sem gátolta. A kökereszt-téri telek ügye annyira előre haladt, hogy ez év folyamán befejezést nyerhet. A tagok között az egyetértés, békeség és szeretet ápolása a kör vezetőségénél élénk figyelem tárgya volt. A szellemi képzés céljából szabad lyceumi előadásokat, a kellemes szórakozás elősegítésére pedig fillérestélyeket rendeztek. A Tamászo-vits-féle telket az államkincstár a kör által elfogadható feltételek mellett szabad rendelkezési joggal átengedte. Fájdalommal emlékezett meg több érdemes tag elhunytáról. Majd megállapította, hogy a tagok határozatképes számban vannak jelen és a közgyűlést megnyitotta. A jegyzőkönyv vezetésére Gyerkes Mihály jegyzőt kérve fel, a tárgysorozatot a kinyomatott sorrend szerint elfogadták.

Csillag József titkár terjedelmes jelentésben számolt be a kör egyéves működéséről; különösen kiemelve Dr. Valentsik Ferenc orsz. képviselő, egyleti jogtanácsos valóban elismerést érdemlő tevékenységét, ugyszintén Biró István tanárnak is köszönetet mond, aki a szabad lyceumi előadásokat vezette a kiküldött bizottság élén.

Az egyesületnek mult év végén 9 alapító 282 rendes és 16 segélyezett tagja volt. Lapok előfizetési díjába 227 K 90 fillért fizettek ki, 1296 kötetből álló 828 mű és 808 mintalap állott a tagok szellemi képzésére 537 K 13 f értékben. Mátéffy Domokos pénzügyi titkár az „Erdély” c. honismeretű folyóirattal ajándékozta meg az egyesületet.

A könyvtár igen szép olvasottságnak örvendett, mivel 1916 tétel alatt sorolja fel a könyvkivételeket. Ez a szám azonban még sokkal nagyobb lenne, ha a könyvtár felújítható és bővíthető volna s ha jölelkű mecénások a kiegészítést kiválóbb művek ajándékozásával elősegítenék. Városunk közönségének ez az egyetlen olcsón (mindössze 4 K évi díjért) hozzáférhető könyvtára van. Okos dolog lenne azt szélesebb körre kiterjeszteni, hogy a kultura leghatásosabb fejlesztője: a könyv elfoglalhassa nálunk is az őtet méltán megillető helyet s minél jobban beférközzék a lakosság szívéhez, melyet bizony sok tekintetben átförmálni szükséges volna.

A fillérestélyek, színelőadás és mult nyári multság bevétele együtt 938 K 98 fillér volt. Az elért siker különösen Fischer Ferenc érdeme, akit ifj. Szemerjey Károly is támogatott. Az egyesület pénztári forgalma különben 4002 K 49 f, vagyona pedig 17750 K 19 f volt.

A titkári jelentést, valamint az ezt követő pénztárnoki, ugyszintén Szabó József gazda, Benedek Géza és ifj. Szemerjey Károly könyvtárnokok jelentését tudomásul vették, illetve az utóbbiak jelentésének elfogadását a választmányi ülésre bízták.

Az 1911. évi költség-tervezetet 2197 K 40 f bevétellel és ugyanannyi kiadással elfogadták.

Végül Bartók István alelnök megköszönve a közgyűlés bizalmát, úgy maga, mint tisztviselő társai és a választmány nevében bejelentette alapszabályszerű lemondását s javaslatára értelmében Soó Domokos városi tanácsos, polgármesterhelyettes foglalta el a körelnöki széket, hogy az új választást meg-
ejtsék.

A választás egyhangulag, közfelkiáltással történt meg és eredménye a következő:

Dr. Valentsik Ferenc orsz. képviselő elnök, igazgató és jogtanácsos, Dr. Pál Árpád másodelnök, Dr. Ráczkóvi Samu orvos, Csillag József titkár, Bartók István és id. Kassay Gyula alelnökök, Fischer Ferenc pénztárnok, Ferenczi János tb. pénztárnok, Gyerkes Mihály és Kolombán Lukács jegyzők, Szabó József gazda, Laiber Dénes és Benedek Géza könyvtárnok, Kassay F. Dénes ellenőr.

Választmányi tagok: Betegh Pál, Biró István tanár, Biró István vendéglős, Bodrogi Dénes, Bodrogi István, Csillag István, Dézsi Balázs, Dézsi István, Dóczy Lajos, Ferenczy István, Herceg Albert, Hodor Károly, Jakabos György, ifj. Kassay F. Gyula, Kállay Sándor timár, Koronkay Ferenc, Miklós Ferenc, Nagy Miklós, Orbán Gergely, Pék József, Péter Lajos, Péter József, Soó Domokos, Szabados Ferenc, Szentpétery Gergely, Szorger Ferenc, Vajda Ferenc esperes, Vass András, Zöld János. Póttagok: Balázs Károly, Kassay F. József, Lőrincz László, Sepsi Lajos.

A választással kapcsolatosan javaslat történt, hogy az új elnököt küldöttséggel hívják meg a közgyűlésbe. Ez a küldöttség Soó Domokos vezetésével feladatát teljesítvén, Dr. Valentsik Ferenc meg-megújuló lelkes éljenzések között érkezett a közgyűlés színhelyére, hol Csillag József titkár üdvözölte.

Dr. Valentsik Ferenc igazgató-elnök helyét elfoglalva, megköszönte az egyhangulag megnyilatkozott bizalmat. Igéretet tett, hogy teljes erejéből azon lesz, hogy az egyesületnek minden dolgát és érdekeit teljes mértékben képviselje és rendezze az erre illetékes tisztársaival együttesen. Cselekedetekkel, munkássággal kívánja a kör érdekeit szolgálni. Senki iránt ellenszenvet, animozitást nem táplál. Ellenfeleit, ha vannak ilyenek, az eredmények elérésével és munkásságával kívánja meggyőzni.

Igazi lelkes éljenzéssel fogadták az elnöki beköszöntőt s miután indítványt senki sem kívánt tenni, a közgyűlés véget ért.

Ismételten üdvözöljük Dr. Valentsik Ferencet, Székelyudvarhely város függetlenségi párti országgyűlési képviselőjét a város polgárságának élén. Üdvözöljük és lelkesedéssel kiáltjuk — épen úgy, mint másfél hónappal ezelőtt múlt egy éve — „Éljen Dr. Valentsik Ferenc, városunk függetlenségi képviselője!”

Másfél hónappal ezelőtt múlt egy éve ugyanis, mikor a választási urnához siettünk, az előre látott, de hiteles alakban is látni akart eredményt meg tudni. Ekkor a főispáni titkár ural talákozottunk a választási helyiség ajtajában s ama kijelentésére, hogy Valentsik 60 szótöbbséggel képviselő lett: „Éljen Valentsik” kiáltással válaszoltunk s ő azt mondá:

— Majd egy év múlva is eljenezzenek.

Másfél hónapot késtünk s így most — megállapíthatjuk — még nagyobb joggal eljenezhetünk, mert Dr. Valentsik Ferenc ma is függetlenségi és nem más párti képviselő, amint ilyesmiről a tuloldalán — elmélkedtek.

— **A III. oszt. kereseti adókiivetési listrom** Székelyudvarhelyt, a városi adóhivatalnál 8 napi közzemlére van kitéve s az a hivatalos órák idejében megtekinthető. A 8-ik nap e hó 24-én jár le.

A politikai helyzetről.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Ebül gyűlt vágyon, ebül pusztul. Ezt lehet mondani a mungóhadra is. A bécsi negyvenmillióval letört nemzet újra feltámadt és erőteljes hangon kiáltja oda az erkölcsi szegénységben leledező hadnak: ne tovább! Amilyen a mosdó, olyan a törülköző. Erőszakra csak erőszakkal lehet felelni.

A képviselőház nyári időben tárgyalja a katonai javaslatokat. Azért ilyen szokatlai időszakban, mert ezzel is az ellenállást akarják kisebbiteni, hogy cinikus mosolygások között előtárlalhasák majd e kedves falatot Bécsnek.

Ellenzéki képviselőink, háttérbe szorítva, feledve minden harmadrendű sérelmeket, egymás közötti nézeteltérést, testvéri kezelt fogtak és tömött egységben állanak a fórumon a haza legszentebb jogainak védelmére. Nem engedik a nemzetet Bécs közprédájává tenni és ellenszolgáltatás nélkül kiszípoloztatni.

E hó 12-én kellett volna kezdődjen a katonai vita — kormány tervezet szerint. De a kormány hiába tervezett, mert — bármint irtóztott is a miniszterelnök babonás felelőmében a 13-as dátumtól — az ellenzék 13-ikára szorította a kezdetet. Nevezetes nap lett tehát július 13-ika, mert innen fog dátálódni a kormány bukása és a

grancsárok végnapja

Az első nap sikere országszerte bizalmat öntött a közvéleménybe. A jó kezdetnek — jó vége kell legyen. Erre különben az ellenzéki pártok sorakozása biztos kilátást nyújthat. Hiszen számszerint a függetlenségi pártoknak együttesen százötvenöt képviselője van a parlamentben. Ennél kevesebben is győztek a múltban, annál inkább győzniök kell és győzni fognek most.

A kormány megfizetett, ikenyerezett sajtójával hiába beszéltet össze-vissza minden bogarat. Hiába „svihák”-ozza le az ellenzéki férfiakat. Nincs mentség. A kormánynak nemzetpusztító javaslatával

buknia kell

A katonai terhek ellen megindított ellenzéki harcot az 1848-as függetlenségi Kossuth-párt vezérszónoka: Tóth János vezette be. A nagy anyagi terhek gyengíteni fogják a nemzetet — mondotta — és még jobban kiszolgáltatják a bécsi akaratnak. Centrális politika minden téren, ez most a jelszó, a törekvés. Az ujoncmegtagadási jogot lehetlenné teszi a javaslatnak azon intézkedése, hogy a király felségjogánál fogva bármikor behívhatja a póttartalékosokat. Nem fogadja el a javaslatot, mert az államiságunk megtámadása, nemzeti vágyaink- és akaratunknak megalázása. A javaslat az ország közgazdasági romlására is vezetne.

— **A németalföldi méztermelés.** Hollandia különösen mézlepényei révén ismeretes, amely tekintetben erős versenyt támasztott a francia- és belga gyártmányoknak. A Hollandiában termelt méz legnagyobb részét az országban használják el, s csak kis részét exportálják Németországba. A mézlepény rendszeren importált mézből készül. A méhtartás általánosságban nem mondható nagynak, így 1910-ben az egész országban 200.000 kaptár volt. A méhészek azonban kitünően vannak szervezve, s méhészegyletük közel 4000 tagot számlál. Az egylet a legkisebb praktikus ujtást, vagy ujdonságot rögtön közöl minden taggal. A mézkereskedők panaszkodnak, hogy a mézkereskedelem nem megy oly jól, mint azelőtt, mert amíg az 1910. évi mézkivitel 78.000 kg. volt, addig a bevétel 2,658.000 kg.-ra emelkedett, amelyből a legtöbb Amerikából érkezett. Hollandiában különben évenként 1.5 millió kg. mézet és 160.000 kg. viaszot termelnek.

HIREK.

Székely lányok...

Székely lányok... székely lányok,
Fáj a szívem nézni rátok...
Mindegyike egy-egy csillag,
Még annál is ragyogóbbak;
Mégis oda huznak, vágnak!
Hol nem lennének csak árnyak!

Ezt a bus dalt, Székely lányok
Az ajkamra Ti csaltátok...
Bus vagyok én nem egyébért,
De mert fajul a székely vér...!
Hogyne fájna nagyon szívem,
Ha látom, hogy mentek innen!

Ne menjetek: székely lányok!
Nyomotokban: szégyen, átok...
Ne döntsétek gyászba, buba
— A havasi kis faluba: —
A jószágos öregeket...
Maradjatok, ne menjetek!

Édeseim, székely lányok!
Mit tesztek Ti? Nem tudjátok.
Jobb tinéktek szobalánynak,
Mint falu a rózsájának?
Ha párotok árván marad:
Székely anyák kik lesznek majd?

Székely anyák... mit is mondtam?
E szóra a szívem dobban!
Mik voltak ők voltaképen?
Csillagok: a magyar égen!
Hősaszonyok, bátrak, dicsők...
Hősebbek, mint az egrinők!

Tudhatjátok... nem oly rég volt,
Hogy a muszka reánk rontott
S hogy a székely fiuk, „Vének”
Oda voltak mind: honvédnek;
Ők, a híres székely anyák
Az Ellennek utját állták!

Székely lányok, vigyázatok;
Tinéktek is van hazátok!
Vasvillával, bot s fejszével
Szembeszállni ellenséggel,
Hogyha megint reánk törne;
Ki áll ki a falúvregre?

Szilágyi György.

— **Hazafias ünnep.** A „Székelyudvarhelyi Székely Dalárda” közreműködésével a segesvári „Magyar Polgári Kör” f. évi augusztus 6-án tartja meg azt a hazafias ünnepet, melyet az 1849-iki fejéregyházi csatában elesett honvédek emlékeztetére s fejéregyházi honvédsirnál és a segesvári Petőfi-szobornál rendezni szokott. Ez ünnepségnek évről-évre az adja meg a legjelentősebb díszét, hogy azon a mi városunk polgársága tömegesen részt vesz, s úgy a honvédsirra, mint a Petőfi szoborra koszorukat helyez. Az ünnepség műsorát is jórészen a mi dalárdánk és helybeli szereplők állják ki, s ezáltal is hasonlóan lesz és az ünnepi beszédet is Dr. Valentsik Ferenc orsz. képviselőnk fogja tartani. Az ünnepet este műsoros estély zárja be, melyen dalárdánk is több darabot ad elő. Az ünnepségre utazáshoz a résztvevők féláru vasúti jegyet kapnak, Segesváron pedig olesó közbeállással való ellátásukra is gondoskodnak. A vasúti kedvezményre és az ellátásra való előjegyzés végett a dalárda bármely tagjánál lehet jelentkezni. Az előjegyzéseket különben a dalárda alelnöke Nagy János, pénztárnoka Benedek Géza és titkára Nagy Pál vármegyei árvaszéki iktató végzik. Legcélszerűbb közvetlenül nálunk, bármelyiköknél megtenni a bejelentést. A dalárda még ivateket is bocsátott ki a jelentkezések megtételére; ez ivatek aláírásával az előjegyzés legkönnyebben és leghamarább megtörténik. Az ünnep részletes műsorát közelebbről hozni fogjuk.

— **Vármegyei főorvosunk gyászja.** Dr felei Lengyel József, Udvarhelyvármegye közszeretben álló tisztí főorvosát mérhetetlen csapás érte. Legszebb korbár levő felesége: Dr felei Lengyel Józsefné bikafalvi Máthé Mariska életének 41-ik évében, rövid szenvedés után, folyó évi július hó 14-én d. u. fél két óraker váratlanul elhunyt. Temetése ma (vasárnap) délután fél három óraker a ref. egyház szertartása szerint fog megtörténni. A székelyudvarhelyi református temetőbe helyezik örök nyugalomra a kedves, rokonszenves, általános közbecsülésben állott igazi uriaszony kihült porait. Az egészen váratlanul bekövetkezett haláleset városzerte mély részvétet és megdöbbenést keltett. Egymást érték a részvét látogatások a haláleset napján és később. A kocsik folyton robogtak a Kóssuth-utcai gyászházhoz, hol a mindenki által szeretett és nagybecsült, szívből és lélekben megtört férj s jogász fia könnyeztek elveszített, örökre feledhetetlen kedvesük elmulta felett. Az alig néhány hónapos kis baba: a kicsiny Margitka pedig öntudatlanul pihen, mosolygó szemmel tekint a körülötte fájdalmas szívvel járó-kelekre. Ő az egyedüli boldog, mert még sejtelme sincs pótolhatatlan veszteségéről, az önfeláldozó édes anyja örökös távozásáról. A családi gyászjelentést felei Lengyel József dr a maga, valamint gyermekei: Gyula és Margit, továbbá az elhunyt édes anyja: özv. bikafalvi Máthé Domokosné s testvérei árkosi Mihály Józsefné bikafalvi Máthé Margit és bikafalvi Máthé Domokos és számos közeli és távoli rokon nevében bocsátotta ki.

— **Gyórfi István** oxfordi akadémistánk az első évét fényes sikerrel végezte be. Nem csak kitűnően tette le vizsgáit, hanem három elsőrendű pályadíjat is nyert el, amelyeknek egyikével minden tanuló társát felülmulta. A munka fáradalmait Homoródszenmártonban a szülői háznál fogja kipihenni. Melegen üdvözljük gyönyörű sikerei alkalmából, amelyekkel hazánknak is dicsőséget szerzett az egyszerű tanító fia. — Szegény tanítói kenyer, a világ első theol. akadémiájára is nevelsz gyermekeket!...

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter Szász Ernő oklándi járásbírói díjokat a gyergyószentmiklósi járásbíróshoz irnoknak nevezte ki.

— **Mentőtanfolyam Székelyudvarhelyt.** A n. t. Gyula segesvári ker. kir. iparfelügyelő arról értesíti közönségünket, hogy a kereskedelemügyi miniszter az iparfelügyelőségek által az ipari alkalmazottaknak (munkásoknak) bálesetknél az első segélynyújtásra egy kiküldött mentő-egyesületi orvos által való oktatása céljából u. n. mentőtanfolyamokat szokott rendeztetni. Egy ilyen mentőtanfolyamot folyó évi július 22-én este 8—10 óráig és 23-án d. e. 8—10 óráig Székelyudvarhelyt, a vármegye háza sorozó termében fognak megtartani. A tanfolyam díjtalan és azon minden önálló iparos, gyáros értelmesebb alkalmazottakkal együtt résztvehet.

— **Csomagolópapír** kilószámra kapható a lap kiadóhivatalában Kóssuth-u 31. sz.

— **A székelykereszturi zászlószentelő polgári egyesület.** Székelykeresztur polgársága jövő hónap első napjaiban fogja megtartani zászlószentelési ünnepségét. A székelykereszturi polgárok ősidők óta törhetetlen függetlenségi elvet követtek. Böszkeségei voltak Udvarhelyvármegyének báró Orbán Balázs és Ugron Gábor nagynevű, örökre fényes csillagként ragyogó multu politikusaink e méltó tanítványai. Ma pedig — mint onnan írják — a derék polgároknak „sikerült megnyerniük“ az ünnepély egyik védnökéül a kerület rövid idő alatt világhírűvé fejlődött szimpátiikus munkapárti országgyűlési képviselőjét: Ugron Zoltán urat is. Ehez már csakugyan lehet gratulálni!...

— **Távozó plebános.** Fuchs Gusztáv székelyszentléleki plebánost az erdélyi püspök tövisi plebánosnak nevezte ki és így a vármegyéntől közelebről eltávozik. A derék plebános távozása őszinte sajnálatot kelt minden körben, a hol kedves egyéniségeért közszeretben állott. Különösen Székelyszentlélekre nagy veszteség a plebános távozása, a hol a községnek állandó jövedelmi forrásokat teremtett, a püspök bőkezű hozzájárulásával mintaszerű iskolát épített, hitel és fogyasztási szövetkezetet alapított. Szóval nemcsak a lakosság hitéletét, de anyagi helyzetét is biztos alapokra helyezte.

— **Tanítók Urániaja.** Az udvarhelyvármegyei tanítóegyesületi népi iskolai tanszermuzeumának keretében önállóan működő Tanítók Urániaja, mely Chalupka Rezső, vármegyének kir. s. tanfelügyelőjének lelkes vezetése alatt a folyó évi április hó eleje óta intenzív kulturmunkát fejt ki vármegyéinkben az ingyenes népművelődési esték rendezésével, e hó 9-én Kiszalambfalván tartott előadást, a hallgatóközönséggel zsufolásig megtelt iskolateremben. Az előadást Chalupka Rezső nyitotta meg rövid bevezető beszéddel, melyben ismertette a tanítók Uránia-társaságának népkulturális célját. Majd Gál Imre, székelyudvarhelyi áll. el. iskolai tanító, gondosan kidolgozott és sok gyakorlati utmutatást tartalmazó szabad előadásban beszélt a gyümölcsműveléséről és értékesítéséről, előadását számos vetített képpel kísérve. Végül pedig ifj. Paál Sándor, szintén székelyudvarhelyi áll. el. iskolai tanító, szabad előadásban ismertette az osztrák-magyar monarchia véderéjét s katonai és hadművelési intézményeit és berendezkedését, ugyancsak vetített képekkel illusztrálva élénk figyelemmel kísért tanulságos, talpraesetten kidolgozott előadását. Mint értesülünk, e hónap folyamán ily előadások fognak még tartatni Fiátfalván, Székelyderzszen, Székelymogyoróson és Alsósófalván.

— **A pápa és az ünnepnapok.** Rómából jelentik, hogy a pápát a legújabb propriomotu kiadására különösen annak a figyelembevételre birta, hogy az ünnepnapok megszorításával, a hétköznapra eső ünnepeknek a legközelebbi vasárnapra való áttevésével, gazdasági téren versenyképesé teszi a katolikus országokat a nem katolikus országokkal.

— **Bimbóhullás.** Nem mondja többé: édes apám, édes anyám... Mennyi szülői bánat, mély szomorúság rejlik e néhány szóban! David Lajos posta- és táviratdátist s neje Nagy Róza siratják így 4-ik évében elhalt Rózikájukat, ki e hó 14-én reggel 3

óraker fejezte be rövidke életét. A drága kis halott hült tetemét ma (vasárnap) d. u. 4 óraker Szentimre-u. 17. sz. alól fogják a róm. kat. szertartás szerint a székelyudvarhelyi r. k. sirkertbe örök nyugalomra elhelyezni.

— **Egy nyomdász halála.** Krupszky Albert nyomdászsegéd tegnapra virradó éjjel 2 óraker a vármegyei közkórházban elhalt Székelyudvarhelyt.

— **Csodás cseresznyetermes.** Sopronból írják, hogy a közeli Rétfalu községben Földes János tanító gyümölcsös kertjében egyetlen cseresznyefáról 4 métermázsa és 70 kilogramm mennyiségű cseresznyét szedtek le, ami eddig páratlan eset. Földes különben, mint pomológus, az egész megyében jó hírnévnek örvend és falujából agilitásával és példaadásával valóságos gyümölcsös kertet teremtett. Milyen jó példa lenne az nálunk is.

Közgazdaság.

A zöldtrágyázás jelentősége és alkalmazásának ideje.

A zöldtrágyázás jelentőségét ma már gazdaközönségünk hova tovább jobban méltányolja, s különösen homok vidékeken mindig gyakrabban kezdi is a zöldtrágyákat alkalmazni. Tudja immár gazdaközönségünk, hogy azzal a kevés istálló trágyával, amely rendelkezésére áll, a homok termő erejét fenntartani nem lehet. Hallott és olvasott már arról is, hogy Németország homok vidékein éppen olyan nagy termésátlagokat érnek el mint a kötött talajokon, a mit csakis az alkalmazott zöldtrágyáknak és műtrágyáknak köszönhetnek. Nálunk is éppen olyan nagy a zöldtrágyák jelentősége, s meg vagyunk győződve, hogy a zöldtrágyák gyakoribb alkalmazása által nálunk is utólrerheti a homok talajok termő képessége a kötött talajok termő képességét.

Az őszi zöldtrágya magjának elvetési ideje most közeleg. Nem lesz tehát fölösleges rámutatni, hogy micsoda zöldtrágya magvakat vethessünk.

Homok talajon káli-szuperfoszfátba lapos magu fehér csillagfürtöt vessünk aug. második felében, kötött talajokon ellenben csupán szuperfoszfátba kék csillagfürt magot ugyancsak aug. második felében. A csillagfürtöt alászánthatjuk november végén, a mikorra teljesen kifejlődött. Tavasszal azután burgonyát, zabot, vagy kukoricát vethetünk az ilyen módon megtrágyázott földbe.

Ha az alkalmazandó zöldtrágya növényt csak tavasszal, bibor herét, a melynek magvát aug. végén, avagy szőszös bükkönyt, a melynek magját szeptember elején vethetjük el. Ezek nem annyira ősszel, mint kora tavasszal fejlődnek, s mindkettőt május elején szánthatjuk alá. Utána vethetünk korán beérő kukoricát, rozsot. A szőszös bükköny sokkal nagyobb termést ad, mint a bibor here, utóbbi azonban korábban szántható alá, s így az utána következő növények tenyészidejétől függ, hogy melyiket teresszük.

Most ősszel tehát az említett pillangós virágok alkalmazhatók zöldtrágyául, de természetesen ezeknek sikere is attól függ, hogy a talaj mennyire volt előkészítve. Milyen gondosan, milyen apróra volt megművelve, s milyen trágya-erőben van. A gondosan, jól trágya-erőben levő talajon ezen zöldtrágya növények olyan dús hozamot adnak, a mely egy jó istálló trágyázással felér abban az esetben, ha a zöldtrágyából hiányzó foszfort, illetőleg homok talajokon kált is mesterségesen szuperfoszfáttal, vagy homok talajokon káliszuperfoszfáttal pótoljuk. Ezen három évre kapható trágyázási eljárással talajunk termő képességét rendkívül fokozhatjuk, a homoktalajoknak pedig még kötöttségét is növeljük.

FIGYELEM!

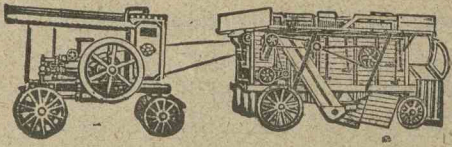
AIDA VERGE és BLUE STAR CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ IFT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.

:: ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL ::

!! MOTOROK !!

Legjobb, legmegbízhatóbb tüzeti benzinmotorok, cséplőkészletek, benzinmotoros magánjárók, erdési Svéd nyersolajmotorok és szivó gázmotorok kedvező fizetési feltételekkel, több évi jótállással kaphatók.

Karczag Testvérek
Budapest, V., Aulich-utca 7.
Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

Síremlékek és lépcsőkövek
Székelyudvarhely,
Kossuth-utca 52-ik szám alatt

Imreh Márton kőfaragómester üzletében kaphatók a legjutányosabban. Elvállal egyéb építéshez való munkát is. Erősségért és tartósságért jótállást vállal.

Hirdetés az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! **HIRDESEN** tehát Székely Udvarhelyen

Udvarhelyvármegye Nemes Csálájai. Szerkesztette: Pálmay József
Ára füzve 16 K. Míg a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses család-történelmi adatokat tartalmaz

Sz: 726—J11

Árverési hirdetmény.

Alulírott község előjárósága közöli, hogy Ujszékely község tulajdonát képező 3 szoba pince és megfelelő mellék helyiségekben álló, s korlátlan italmérési engedéllyel bíró háza 1911. évi szeptember 1-től egy (1) évi időtartamra haszonbérbe adatik.

Kikiáltási ár évi 400 korona.
Írásbeli ajánlatok ha szabályszerűen fel vannak szerezve elfogadtnak.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát az árverező kezéhez letenni. Az árverés Ujszékely község házában 1911. évi augusztus 6-án délután 2 órakor tartatik meg.

Feltételek az ujszékelyi kjegyzői irodában megtekinthetők.

Ujszékely 1911. évi július 12. évi.

Bíró József
kibíró

Bíró Károly
kjegyző

Stoch Cognac gyógyszer

Garantált valódi borpárlat. Főzése a legszigorúbb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch
Barcola.

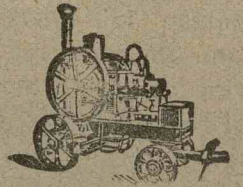
A töltés és dugaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás bélyegzőjével van ellátva.

Mindenütt kapható.

Hamisítástól védve van

CLIMAX

nyersolaj motorok, lokomobilok és benzin cséplőgarnitúrák

Teljes gyári szavatosság! Minden motor elküldés előtt hivatalos vizsgálatnak lesz alávétve.

Elsőrangú elismerő-nyilatkozatok! Kérjen díjtalan ajánlatot!

Bachrich és Társa
motorgyári fióktelepe Budapest, Szabadság-tér 17. sz. (Tözsdep.)

B O R I

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Kiadó lakás. Székelyudvarhelyt, Bethlen-u. 49. sz. a három szoba, hanyha, kert és melléképítmények kiadó értekezni lehet ugyanott.

Eladó ház. Fenyéd (udvarhelym.) községben egy 20 méteres hosszúságú és 7 méter széles, fából épült ház eladó. Cím megtudható: ifj. Gergely Ferencnél Fenyéden.

ÉRTESÍTÉS.

Cipőraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel

Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.

Kész aljak és kostümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48 as függetlenségi lap, Udvarhely vármegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenként 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú díszleveledpapirok. Ezeket kívül közönséges és finom, színes és virágos leveledpapirok és borítékok, levél-kártyák, gyász- és virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Allandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok,

u. m. községi, körjegyzői, szolgabiroisági, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS
KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS
PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olesó áron kerülnek ki

Acélíró tollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, dísz tollszárak. Ironok, fekete, színes, ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedüvonó, hurok, hegedü-iskola, hegedü-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Hangoló-sipok és orgonák. Monogramok fehérnemű és levedpapijelzésre. Kézi nyomda. — Különböző bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyak. Ajtóablak és névfeliratok öntött fém, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megyei elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek rak-tára. Szótárak, térképek, naptá-
rak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másoló-könyvek, bevasárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztár-tömbök (Block), hárcsa és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató-deszkák, olaj-szfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, díszintatartók, toll-állványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszögek, kapszok stb

Mindenféle színű, nagyságu, súlyú és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levedpapirok, vonalzott és rovas papirok, rajzpapirok, írógéppapirok, csomagoló és selyempapirok, másoló-papirok, itató-papirok, szűrő-papirok, torta- és befőző-papirok, könyvkötő-papirok és papirkülönlegességek. Kártyapapirok.

Lemez-papirok minden sulyban. hangjegypapirok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, diszminták, szépírási és rondírási minták. Olesó legyező-falrajzek, klozet-papirok, szivarkahüvely, szivarka-snévjegy-tárcák Dohány-ésszivartárcák bőrből és fémből. Bőrtárcák, pénzes-erszények, okmány és irománytáskák.